

Frycz Jerzy Bogumił

Data urodzenia: 1927

historyk sztuki, zabytkoznawca, konserwator zabytków woj. bydgoskiego, docent UMK, członek zwyczajny TNT w l. 1955-1985

Urodził się w Lublinie w rodzinie nauczycieli Kazimierza i Marii z domu Frycz [!]. W czasie okupacji niemieckiej uczęszczał na tajne kursy w Lubartowie, gdzie uzyskał tzw. małą maturę. Po wojnie kontynuował naukę w Lublinie, a maturę zdał w 1946 r. w Bytomiu. Studia z zakresu konserwacji zabytków rozpoczął na Wydziale Architektury Wnętrz krakowskiej Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych, a od 1949 r. kontynuował je na Wydziale Sztuk Pięknych UMK w Toruniu. Dyplom magistra uzyskał w 1952 r. na seminarium prof. Jerzego Remera, na podstawie pracy poświęconej inwentaryzacji zabytków powiatu aleksandrowskiego. W l. 1952-1954 pełnił funkcję wojewódzkiego konserwatora zabytków w Bydgoszczy, kierując licznymi projektami konserwatorskimi przy zamkach w Golubiu, Brodnicy i Rogoźnie, murach miejskich Torunia, Chojnic, Grudziądza i Chełmna oraz średniowiecznych polichromiach w Okoninie, Chełmży, Toruniu i Kościelnej Wsi. Do 1956 r. był konsultantem w Pracowni Konserwacji Zabytków w Toruniu. Opracował wiele studiów historyczno-konserwatorskich dotyczących urbanistyki Bydgoszczy, Grudziądza, Kruszwicy i Inowrocławia oraz architektury zamku krzyżackiego i domu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Od 1956 r. związany był z UMK, gdzie pracował w Katedrze Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa; w 1977 r. został docentem i kierownikiem Zakładu Konserwatorstwa. Pełnił funkcję prodziekana Wydziału Sztuk Pięknych (1979-1981), przewodniczącego Rady Instytutu Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa (1978-1981) i kierownika Zakładu Konserwacji (1982-1985). W 1973 r. obronił na UAM w Poznaniu rozprawę doktorską pt. *Restauracja i konserwacja zabytków architektury w Polsce w latach 1795–1918*, napisaną pod kierunkiem prof. Guido Chmarzyńskiego. Pracę wyróżniono nagrodą Ministra Kultury i Sztuki (1975). Prowadził działalność naukową, konserwatorską i dydaktyczną. Wiedzę pogłębiał w czasie pobytów stypendialnych we Francji (1958-1959), Stanach Zjednoczonych (1965) i Włoszech (1966) oraz licznych podróży naukowych po Europie. Brał udział w konsultacjach projektów konserwatorskich w Polsce i za granicą, m.in. w Poczdamie, Quedlinburgu, Tallinnie. W l. 1967-1970 był konsultantem w Zakładzie Zagospodarowania Turystycznego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki, w l. 1970-1973 prowadził zajęcia w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku, a w l. 1981-1982 pracował w Instytucie Sztuki PAN, gdzie organizował placówkę terenową w Bydgoszczy. Zajmował się badaniami nad średniowieczną architekturą obronną, zwłaszcza zamkami krzyżackimi. Do jego najważniejszych publikacji należą: *Budownictwo zamkowe na Pomorzu Wschodnim w II poł. XIV i I poł. XV w.* („Sprawozdania Wydz. Nauk o Sztuce PTPN”, 1978), *Architektura zamków krzyżackich*, w: *Sztuka półwyspu Bałtyku* (Warszawa 1978). Był inicjatorem ogólnopolskich sesji naukowych i popularyzatorem wiedzy o sztuce i ochronie zabytków – prowadził odczyty, publikował artykuły i recenzje, współtworzył monografie miast i regionów Pomorza i Kujaw. Członek Stowarzyszenia Historyków Sztuki (prezes Oddziału Toruńskiego 1966-1971, członek Zarządu Głównego od 1979), Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków, Związku Polskich Artystów Plastyków, TNT. Zasiadał w radach ochrony dóbr kultury w kilku województwach północnej Polski. Odznaczony m.in. Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji

Edukacji Narodowej, odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” i złotą odznaką „Za Opiekę nad Zabytkami”. Zmarł w Toruniu. Pochowany na cmentarzu św. Jerzego przy ul. Gałczyńskiego w Toruniu.

Literatura:

1. Arszyński M., *Jerzy Frycz (1927-1985), konserwator, historyk sztuki, docent UMK*, w: *Toruńscy twórcy nauki i kultury (1945-1985)*, pod. red. M. Biskupa, A. Gizińskiego, Warszawa 1989, s. 49-53.
2. Poklewski J., *Frycz Jerzy Bogumił (1927-1985)*, w: *Słownik biograficzny Pomorza Nadwiślańskiego*, suplement I, Gdańsk 1988, s. 88-89.
3. Jędrzyński Z., *Frycz Jerzy Bogumił (1927-1985), historyk i krytyk sztuki, konserwator zabytków, docent UMK, nauczyciel akademicki*, w: *Toruński słownik biograficzny*, red. K. Mikulski, t. 7, Toruń 2014, s. 71-74.

Anna Supruniuk